

ZÖLD JELES NAPOK A KICSI BOCS ÓVODÁBAN

Mára a hagyományos ünnepek kiegészültek a környezet és természetvédelemnek egy-egy jeles napjával. Jelesek, mert más tartalommal bírnak és más eszközöket, módszereket, „ünneplési módot” igényelnek. Mi az oka ennek? Az ember elfelejtette biológiai gyökereit, tönkre teszi maga körül a világot. Lassan bolygónk az emberi tevékenységek miatt alkalmatlan lesz az életre. Pusztulnak az erdők, a folyók, s velük együtt sok állat- és

növényfaj is, a vízkészlet rohamosan fogy, szennyezett a levegő. **Közös felelősség** a folyamat megállításán fáradozni. Ezekben a napokban különösen fontossá válik a természetvédelem. Ezek a napok azok, amelyeknek tartalma, mondanivalója a 3-7 évesek számára jól közvetíthető, amelyek érzelmileg közel hozhatók hozzájuk. Ezekkel a napokkal otthonra lelnek a gyerekek a természetben. Sok **élményben** van részük, hisz az adott pillanat varázsa egyszeri és megismételhetetlen. Az óvodás gazdagabb lesz a természet megismerése által, **formálódik szemlélete, viszonya az épített környezethez is**. Az ünnepekre való felkészülés, a ráhangolódás, a megelőző gyűjtőmunka felkészít a jeles nap élményeinek befogadására. Az óvodai nevelés egyik kiemelt feladata, hogy már ebben az életkorban **megérezzük, megértessük a környezetvédelem fontosságát**, begyakoroljunk ezzel kapcsolatos szokásokat. Ez gondolkodásmód azonban nem korlátozódhat a jeles napokra, a szemléletnek át kell szőnie az egész nevelést. Tudjuk, hogy az óvodáskori élmények meghatározóak a gyerekek számára. A gyerekekben él a megismerés vágya. Nem mindegy, milyen hatások érik a környezet és természet megismerés kapcsán. A környező világ tevékeny megismerésében a közvetlen tapasztalásra – megfigyelésre – vizsgálódásra – cselekvésre építünk. Legfontosabb törekvésünk **a természet szeretetére és tiszteletére nevelni** a ránk bízott gyerekeket.

- A természetbarát óvodai környezet folyamatos tevékenységre serkent, hiszen a növényeket, állatokat gondozni kell.
- A környezetvédő életmód segít a környezetbarát szokások kialakításában és formálásában, melyek azután megalapozzák a környezettudatos gondolkodást
- A korszerű, tevékeny tapasztalatszerzés, a saját élményű tanulást támogató módszerek fejlesztik a környezeti kompetenciákat, hatással vannak a környezettudatos magatartás kialakulására
- A családok bevonása a programokba tágabb, társadalmi szinten fejti ki hatását.

HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK:

- A gyermek környezettudatos gondolkodásának és viselkedésének megalapozása, fejlesztése
- A szülők és az óvodában dolgozó felnőttek ökológiai szemléletének formálása

KÖZVETLEN CÉLOK:

- A természet szeretetének, a természet iránt érzett felelősségteljes gondolkodás elmélyítése.
- Környezetbarát óvodai környezet kialakítása és fejlesztése
- A környezeti kompetenciák, környezetvédő szokások fejlesztése korszerű módszerekkel
- A környezetvédő szemlélet érvényesítése a teljes tanév során

Állatok Világnapja (október 4.)

Október 4. az állatszeretetéről ismert Assisi Szent Ferenc ünnepe. Ekkor emlékezhetünk meg az óvodában az Állatok Világnapjáról. Az állatvédők ez alkalomból felhívják az emberek figyelmét a házi- és a vadon élő állatok helyzetére.

Az állatok szeretetét nem lehet könyvekből megtanulni, tanítani. Az élménynyújtás, tapasztalatszerzés, tevékenykedés a legjobb módszer arra, hogy az óvodás gyermekek az állatokkal közeli kapcsolatba kerüljenek, ezáltal kialakuljon bennük a szeretet, gondoskodás, védelem érzése.

Víz világnapja (március 22.)

Cél: A vízkészlet védelme és a fenntartható gazdálkodás - a vízgazdálkodás gazdasági termelés és a szociális jólét alapja. Feladat: Annak tudatosítása, hogy a vízzel gazdálkodni kell, mert nem áll korlátlan mennyiségben rendelkezésre.

Javasolt tevékenységek:

„VÍZCSEPPECSKE” - A takarékos vízhasználat gyakorlása különböző tevékenységekkel – tea főzés, mosogatás, babaruhamosás, takarítás, babafürdetés... „CSAP NYITVA NE MARADJON!” - ellenőrzőrendszer működtetése a vizes helyiségekben. Vizes játékok a csoportszobában terepasztalon, akvárium berendezése.

Ötletek vizuális tevékenységekre:

- Vízbe fújt buborékok szívószállal
- Akvárium makett barkácsolása
- Zenére festés: Hullámok, buborékok ábrázolása

Vers ajánló:

- Zelk Zoltán: A kis patak
- Orbán Ottó: A víz
- Weöres Sándor: Futó zápor
- Osváth Erzsébet: Irigy felhő

Mese ajánló:

Páracska (népmese)

Ének ajánló:

Tavaszi szél vizet áraszt

Föld napja (április 22.)

1970-BEN KEZDŐDÖTT.

Az első Föld napján, Denis Hayes amerikai egyetemista kezdeményezésére, 1970. április 22-én 25 millió amerikai emelte fel szavát a természetért. Ez a történelmi jelentőségű esemény az Egyesült Államokban – és az ország határain túl is – fontos változásokat hozott: az USA-ban szigorú törvények születtek

a levegő és a vizek védelmére, új környezetvédő szervezetek alakultak, és több millió ember tért át ökológiailag érzékenyebb életvitelre.

1990-BEN VILÁGMOZGALOMMÁ VÁLT

Hús évvel később Denis Hayes és barátai, az ökológiai válság jeleit – a bioszféra pusztulását, az ipari szennyezést, az őserdők irtását, a sivatagok terjeszkedését, az üvegházhatást, az ózonlyukakat, a veszélyes hulladékokat, a túlnépesedést, a savas esőt, az óceánok

szennyezettségét stb. – látva kezdeményezték, hogy az 1990-es évek a környezet évtizedeként a közös felelősségre hívják fel a figyelmet.

Ennek érdekében Denis Hayes és barátai 1989-ben Kaliforniában létrehozták a Föld Napja Nemzetközi Hírközpontot, és havonta küldtek hírlevelet a világ minden országába, hogy a városi tömeg-felvonulásoktól kezdve szabadegyetemi előadásokig, faültetéstől a hulladékok újrahasznosításának megszervezéséig, a nemzetközi hírközlési rendszerek bevonásától falusi majálisokig sokféle akcióval ünnepeljék április 22-én a Föld napját a világ minden országában, a környezetbarát, fenntartható társadalom közös vágyával. Több mint 140 ország 200 millió környezetért aggódó polgára, civil szervezetek válaszoltak felhívásukra, és városok, falvak, iskolák, környezetvédő szervezetek mind-mind saját szervezésű programmal, a legkülönbözőbb módon tették emlékezetessé és világméretűvé ezt a napot.

MAGYARORSZÁG AZ ELSŐK KÖZÖTT CSATLAKOZOTT

A felhívásra Magyarországon környezetvédők 1990-ben megalapították a Föld Napja Alapítványt, és hírközpontot is létrehoztak az első magyar Föld napja eseményeinek koordinálására. Felhívásukra kis falvakban és nagyvárosokban egyaránt sokan jelentkeztek.

A Föld Napja Alapítvány a helyi kezdeményezéseket – külön hangsúlyozva az iskolák és természetesen a pedagógusok szerepét – környezeti könyvek kiadásával, vetélkedők összeállításával támogatja.

Ki mondta, hogy nem tudod megváltoztatni a világot? Így hangzik a Föld napja mozgalom egyik jelmondata. 1990 óta Magyarországon évről évre egyre többen érzik úgy, legalább megpróbálják – és legalább a Föld napján, április 22-én tesznek valamit ennek érdekében: fát ültetnek, rajzpályázatot hirdetnek, környezeti vetélkedőt, patak- és falutakarítást szerveznek, valamelyik zöldszervezethez csatlakoznak, vagy saját szervezetet alapítanak. És ez a Föld napja mozgalom legnagyobb sikere: hogy helyi igény szerint, helyi kezdeményezésre szerveződnek a Föld napi programok, és ma már nem csak a Föld napján.

Az alapítvány a szemléletformálás érdekében évről évre jelentős külföldi művek, sőt magyar szerzők környezeti témájú könyveit jelenteti meg. Könyveink közül ma már több is ajánlott

vagy kötelező irodalom egyetemeken, főiskolákon. Az alapítvány eddig több mint 50 könyvet, ismertető füzetet és négy társasjátékot jelentetett meg, többek között 1990 óta minden év április 22-ére, a Föld napjára adja ki a washingtoni Worldwatch Institute éves jelentését a világ környezeti állapotáról A világ helyzete címmel.

50ÉVES A VILÁGMÉRETŰ MEGMOZDULÁS

A kezdettől, 1970-től 2020-ig eltelt 50 évben a Föld napja világméretű megmozdulássá vált: több mint egymilliárd ember vesz részt valamilyen környezeti eseményen ezen a napon. A nemzetközi Föld Napja Hálózat 174 országban több mint 15 000 szervezettel dolgozik azon, hogy kialakítsák "az egyetlen eseményt, amelyet az egész világon egyszerre ünnepelek, mindenféle származású, vallású és nemzetiségű emberek".

Cél: A bolygó környezeti állapotromlásának megállítása.

Feladat: Annak tudatosítása, hogy tevékenyen részt kell vállalni a bolygómentésben egyénnek és közösségnek egyaránt. (Mit tehet az óvadás?)

A föld szó a magyar nyelvben sok összetételben ismert: a Naprendszer egyik bolygója, égitestünk neve; a mindennapi nyelvben a talaj szinonimája; „anyaföld” – ahol születtünk, ahová visszavágyunk; szólások: pl. „Földbe gyökerezik a lába” ” Alig látszik ki a földből.” Mit jelent ma a Föld az embereknek? Jelent tengert, folyót, hegyet - völgyet, állatot, növényt, erdőt - mezőt, fát, színes virágot, házat és még sok egyebet – természeti és épített környezetet. Élőhelyet és otthont, amelyen osztozni kell egymással – állattal - növényvel. Törékeny ökoszisztémát, mely egyre szélsőségesebben reagál a kizsákmányolásra. Sorsot és feladatot, felelős döntést és jövőt az emberi faj számára. Elérkezett a 24. óra. Túl nagy ökolábnnyommal él a civilizált világ, a jövő nemzedékeinek életkilátásai veszélybe kerültek. A Föld napja környezetvédelmi ünnep. Az USA-ból indult társadalmi mozgalom mára az egész világon ismert. Célja, hogy különféle akciókkal hívja fel a figyelmet a környezetvédelem fontosságára. Egyik jelmondata: „Ki mondta, hogy nem tudod megváltoztatni a világot?”

Feladataink:

- a környezetvédelem fogalmát megismertetni
- a természet szeretetének, tiszteletének és megbecsülésének érzését fejleszteni
- a „Föld napja” célját közösen megbeszélni, megértetni a gyerekekkel
- a Földdel kapcsolatos, már meglévő ismeret- és tudásanyagot összegyűjteni és tovább bővíteni
- a „földmentő” cselekvésmintákat játékosan begyakorolni
- a környezeti kompetenciákat a saját élményű tanulás eszközeivel fejleszteni
- a családokat bevonni a lehető legtöbb tevékenységbe

- hiteles, követhető viselkedésmintát adni a mindennapokban

Ezek közül talán a legfontosabb az, hogy olyan érzelmeket legyünk képesek kialakítani a gyermekben, melyek megalapozzák azt, hogy az évek múlásával természetszerűen és védő felnőtté válik – a tudás önmagában nem elegendő a viselkedés megváltoztatásához. Az óvodás gyermek vágyik arra, hogy környezetét, ezen belül a természetet, megismerje, ez a megismerés tapasztalás - cselekvés útján történik. Nem csak a természet szépségét fedezi fel közben, hanem annak veszélyeztetettségét is. Ha ma megcsodáljuk a házát cipelő csigát; ha szívesen sétálunk a sárga avarban, a ropogó hóban, a tavaszi esőben; ha megfigyeljük a nyári melegben sütkérező gyíkokat, piros pipacsokat – akkor ezt szívesen teszik majd anyuka és apuka korukban is. „...mint a gyermek, nézzél szerte, máris nem vagy vakság verte.” Környezetbarát gyerek csak környezetbarát intézményben nevelődhet. Ennek egyik feltétele, hogy az óvodában dolgozó felnőttek hitelesek: azt teszik, amit mondanak.

Ráhangelő – előkészítő tevékenységek

Egész héten a Föld a téma. A napi „beszélgetőkör”-ben sok mindenről szó esik, ami a jeles nappal kapcsolatos. Beszélgetünk a gyerekekkel a jeles dátumról, a környezetvédelemről, a veszélyeztetett állatokról, növényekről, a Föld népeiről. Közös megtervezzük az egész hét programját, lerajzoljuk, mi mindenre van szükségünk, mit hozunk otthonról, kiket fogunk meghívni, hová megyünk, mit fogunk csinálni stb...

Tevékenységek:

- Föld napi emblémát színezzünk

- Megismerkedünk a földgömbbel

- Földgömböt készítünk kasírozással

- Szelektív hulladékgyűjtést rendezünk

- Babot, borsót vetünk
- Képeket gyűjtünk, albumokat készítünk
- Beöltözőst játszunk, mi leszünk a Föld népei
- Virágot ültetünk a kertben

- Takarítunk, szemetet gyűjtünk
- Zöld ruhában jövünk óvodába a Föld napján!

Játékos párosító feladat:

<https://wordwall.net/hu/resource/1503383/f%c3%b6ld-%c3%a9s-f%c3%b6ld%c3%bcnk-lak%c3%b3i-p%c3%a1ros%c3%adt%c3%b3-j%c3%a1t%c3%a9k>

Könyv ajánló:

<://mora.hu/konyv/amikor-a-kukak-vilagga-mentek-mai-mesek-a-zold-jovoert/?fbclid=IwAR20-uuDgN4D6zzy6O4f9ZVRShDHA0Z2MrWcBsNENl9rHrTpzCFxkz8hz7g>

Vizsgálódás:

Miből áll a talaj?

Ássunk ki egy kis földet, tegyük bele egy üvegbe, majd öntsünk rá vizet. Zárjuk le az üveget, és jól rázzuk össze. Másnap láthatjuk, hogy a Föld különböző rétegekben fog leülepedni.

Só és föld!

Kettő üveget töltünk meg vízzel. Az egyikbe tegyünk 2 kanál sót, a másikba 2 evőkanál földet. Ezután keverjük őket jól össze. Figyeljük meg mi történik!

Tapasztalni fogjuk, hogy a Föld egy darabig lebegni fog a vízben. A nagyobb darabok lesüllyednek - a súlyuk miatt. A sót viszont nem látjuk, mert feloldódik a vízben.

Föld és víz!

Szükséges eszközök:

2 pohár

Víz

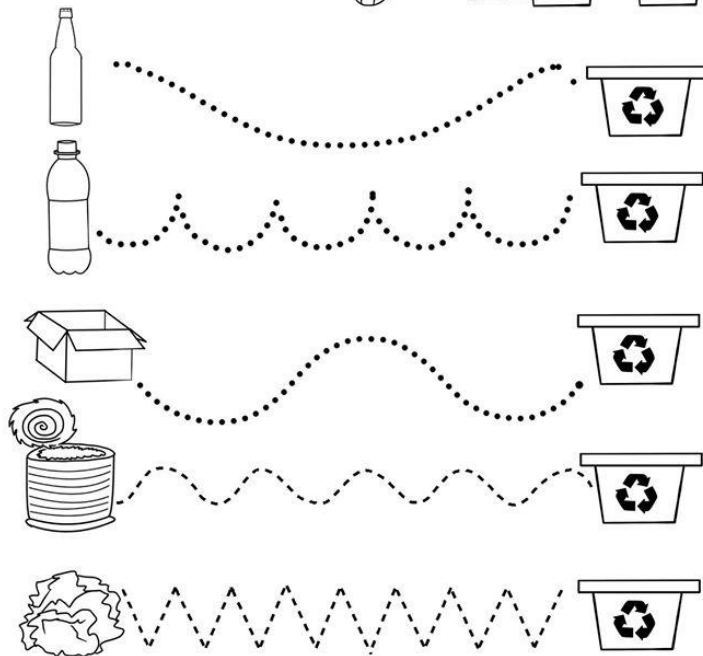
Föld

Az egyik pohárba öntsünk vizet, a másikba pedig földet. Ezután 10 percre tegyük őket a hűtőbe, majd vegyük ki, és 15 percre tegyük őket napra.

Tapasztalni fogjuk, hogy a víz felmelegszik, míg a föld hideg marad.

Írás előkészítő feladatlap:

**Vezesd Mamuszt
a hulladékkal
a megfelelő
kukához!**

Madarak és fák napja (május 10.)

Minden évben május 10.-én ünnepeljük a madarak és fák napját. A zöld jeles nap célja, hogy felhívja az emberek figyelmét a fák fontosságára, a madarak védelmének feladatára. Sok témát

kínál az alkalom, a természet megismerésétől, az egyes fajok jellegzetességeinek tudatosításán át, a természetvédelem körébe tartozó tevékenységek népszerűsítéséig.

Ötletek a madarak és fák napjának óvodai megünneplésére:

- Madárhangok felismerése, utánzása <https://www.youtube.com/watch?v=372-Zhm1bkY>
- Madaras, fás színezők, útvesztők, memóriakártyák és más kreatív ötletek:

http://www.papirmuhely.hu/papurmuhely_blog/madarak-es-fak-napjara/

ÉVSZAKOK AZ ÓVODAI KÖRNYEZETI NEVELÉSBEN

A gyerekek számára nagyon nehezen megragadható feladat az időbeli változások sorba rendezése. Az óvodában feladatunk az idő múlásának érzékeltetése tapasztalati és cselekvéses úton, a változás és az állandóság érzékeltetése az időperiódusok segítségével. Az évszakok feldolgozása rengeteg lehetőséget nyújt az ismeretszerzésre. Tanulási tevékenységünk évszak alapú, ami az évszakok környezetismereti elemeit foglalja magába. A témák évszakra évszakra ismétlődnek, aktuális tartalommal. Azért vannak az évszakok, mert a Föld forgástengelye ferdén áll. Ahogy a Föld kering a Nap körül, az évszakok asszerint követik egymást. A Föld északi felét északi féltekének nevezzük. Amikor ez a Nap felé hajlik, akkor nyár uralkodik rajta, a déli féltekén ugyanekkor tél van. Hat hónappal később a déli félteke hajlik a Nap felé, akkor ott van a nyár, az északi féltekén pedig beköszönt a tél. A Föld nagy részén négy évszak van: tavasz, nyár, ősz, tél. Másutt csak két évszak váltja egymást.

Mit tehetünk az óvodában:

- Végezzünk folyamatos megfigyeléseket a természetben (minden évszakban)! Készítsünk évszak órát, és azon a mutatót folyamatosan állítsuk!
- Csoportosítsunk képeket a négy évszakra!
- Tanuljuk meg az évszakok neveit, jellegzetességeit!
- Készítsük el Ősz Anyó, Tél Tündér, Tavasz Tündér és Nyár Tündér bábalakját!

Kézműves ötletek:

Színező:

Vers ajánló:

Fésűs Éva: Az évszakok

Dal ajánló:

<https://www.youtube.com/watch?v=DyWTv4O0qJs>

Mese ajánló:

https://www.youtube.com/watch?v=kJrNl9xIgFg&fbclid=IwAR35S-1LMwC2cZPY-SuVY82JPrAyAhrJ2saxZlNB8_5WI1iEV5oZzLbsvF0

Zelk Zoltán: A négy vándor

A négy kívánság

(Usinszkij. Ford. Határ Győző)

Miska nagyokat szánkázott a behavazott hegyoldalon, nagyokat korcsolyázott a befagyott folyón, és amikor kipirultan hazaérkezett, vidáman szólt édesapjához:

- Milyen pompás ilyenkor télen! Bárcsak mindig tél maradna! Sohase múlna el!

- Ezt a kívánságodat írd be a zsebkönyvembe, hogy ne felejtsem el -mondotta az apja.

Miska be is írta.

Kitavaszkodott. Miska ott futkározott nagy örvendezve a tarka pillangók után a zöldellő réten, virágot szedett, odafutott édesapjához, és így szólt:

- Hiszen ez a tavasz csupa gyönyörűség! Bárcsak mindig tavasz lenne! Édesapja újra odaadta zsebkönyvét, hogy Miska írja be ezt a kívánságát is.

Eljött a nyár. Miska az apjával elment a kaszálóra. Egész álló nap ugrándozott, mulatott a kislány: halat fogott, gyümölcsöt szedett, hempergett az illatos szénában, és este így szólt apjához:

- Ma aztán kedvemre kijátszottam magam! Bárcsak sohase volna vége a nyárnak!

Ezt a kívánságát is beírta Miska az apja zsebkönyvébe. Elkövetkezett az ősz. Ilyenkor van a gyümölcsszüret, szedik az aranyárga körtét, a piros almát. Miska lelkesedve mondta apjának:

- Hiába, az ősznek nincs párja!

Erre édesapja elővette jegyzőkönyvecskéjét, és megmutatta a kislánynak, hogy szakasztott így gondolkozott a tavaszról, a télről és a nyárról is.

CSALÁD TÉMAKÖRE AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

A család téma sokszor szerepel az óvónők repertoárjában: akár ünnepek előtt, akár gyerekek által kezdeményezve, akár otthoni élmények alapján, pl. kistestvér születése, apa, anya születésnapja stb. Ilyenkor rengeteg ismeretanyag kerül elő a gyerekek kis fejéből ezzel kapcsolatban, hisz a családi élmények igen jól megfoghatók és átélhetők a kicsik számára. A témát érzelmi alapon tudjuk sikeresen megközelíteni. Otthon is sokszor beszélgetnek róla, akár szándékosan, akár mellékesen, más témához kapcsolva.

Mit tehetünk az óvodában:

- Otthonról hozott fényképek alapján beszélgetünk a családról!
- Beszéljük meg, hogy kik élnek a családban, miért fontos a család!
- Tanuljunk verseket, dalokat, hallgassunk meséket a családról(ki mesél otthon?)!
- Tanítsuk meg a gyerekek teljes nevét, a családtagok nevét, a lakásuk címét!
- Szerepjáték közben beszéljük meg, ki mit csinál otthon, milyen eszközöket használ, miben segíthet a gyerek!
- Játsszunk családi jeleneteket, pl. este otthon, reggeli ébredés stb.!
- Játsszunk babaszobai, konyhai, orvosos, fodrászos, boltos szerepjátékokat!
- Hozassunk otthonról különböző használati tárgyakat, amit apu vagy anyu, esetleg a gyerekek használnak!
- Képek segítségével párosítsuk a munkaeszközt a foglalkozással!
- Gyűjtsünk emberek munkáját ábrázoló képeket!
- Menjünk el egy- egy szülő munkahelyére (pl. posta, bolt)!

Mese ajánló:

Grimm testvérek: Hüvelyk Matyi

Kovács Barbara: Apa óvodás lesz

Vers ajánló:

B. Radó Lili: Telefonnál

Kovács Barbara: Az én bátyám

Zelk Zoltán: Este jó

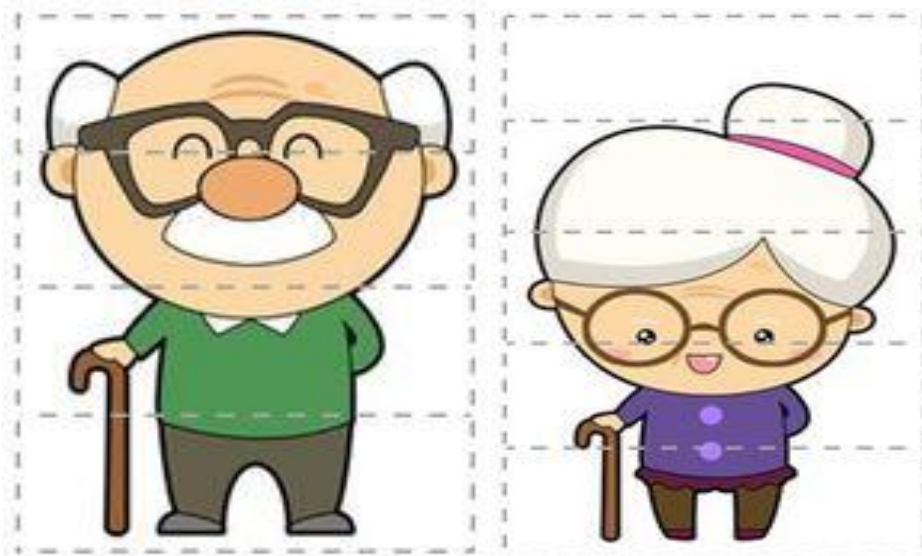
Kézimunka ötletek:

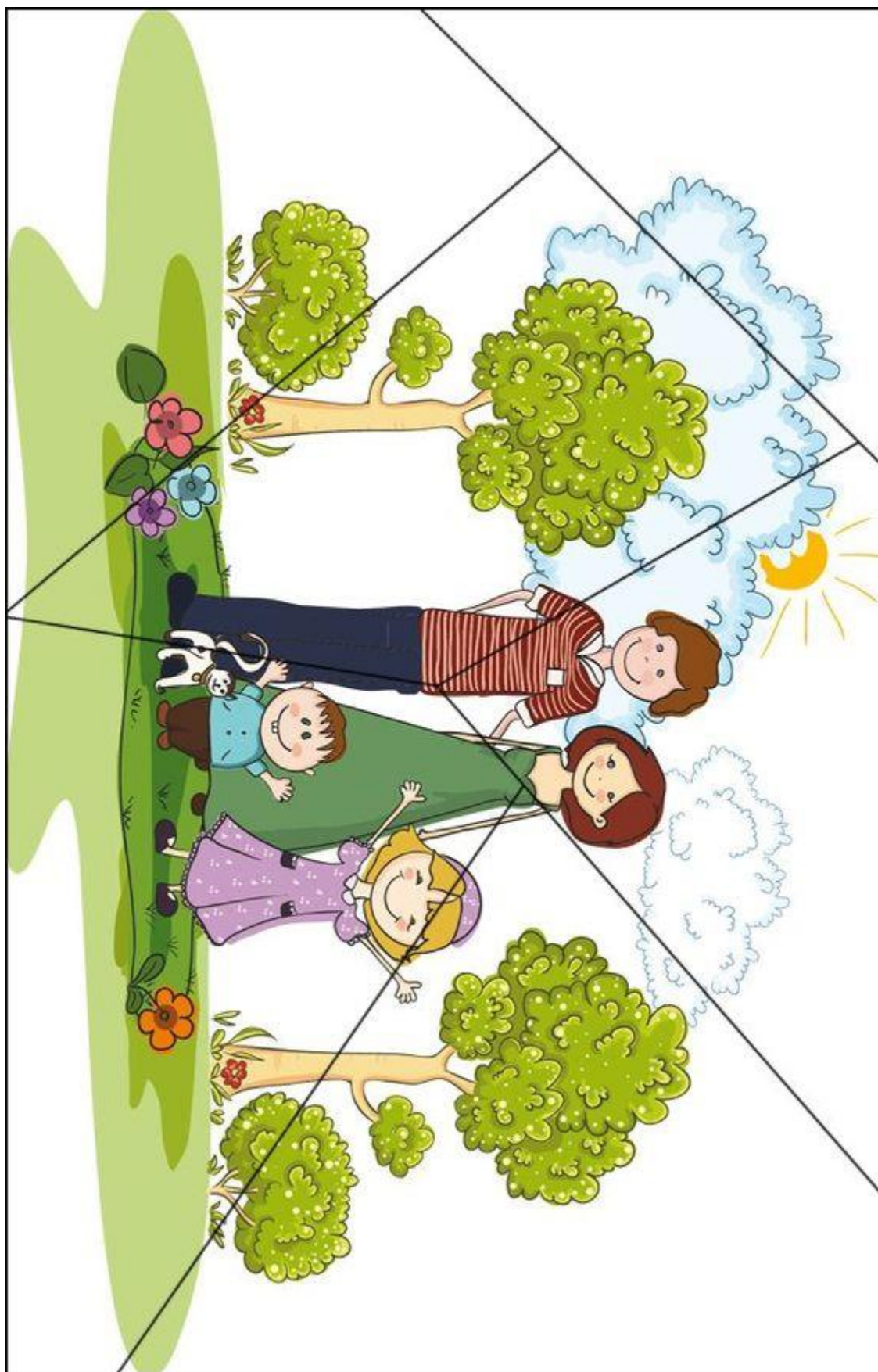
- Családi fotókat ragasszunk fel egy nagy lapra, „családi mosolyképként”!
- Az én családom- családrajz.
- „Ez vagyok én!”- önarckép rajzolása
- Családfa készítése csomagolópapírra, vagy drót- fa ágaira ragasztott fényképekkel.
- Gyurmacsalád készítése gyurmából.
- „Az én családom”- papírhengerekből emberfigurák készítése (textil, színes papír, fonál felhasználásával)

Kakuktktojás játék:

Felsorolunk néhány nevet, fogalmat, közülük egy nem illik oda. A gyerekeknek ezt kell kitalálni, és megmondani, miért nem jó.

- Anya, nagypapa, gyík, mama, apa
- Csecsemő, bölcsődés, óvodás, orvos, iskolás
- Konyha, fürdőszoba, rendőr, WC, gyerekszoba
- Fiú, lány, kert, nagybácsi, nagymama
- Anya, lány, feleség, csésze, nagymama
- Porszívó, teknősbéka, hűtőszekrény, vasaló, mosógép

KÖZLEKEDÉS AZ ÓVODÁBAN

Mi mindenről szól az oviban a közlekedés témakör? A sokféle járműről, azok csoportosításáról – például a kerekek száma alapján, vagy aszerint, hogy földön, vízen, vagy levegőben haladnak. Szót ejtünk arról, hogyan is kell közlekednünk gyalogként az utcán, persze mindezt gyakorlatban is megvalósítjuk. Megfigyeljük a jelzőlámpát, annak színeit és megtanuljuk, mikor és hogyan mehetünk át az úton. Mivel a játékeszközök között megtalálhatók a minden nap használatos autók, repülők, dömperek, munkagépek – nagyon sok lehetőség adódik a játék közbeni ismeretbővítésre. Nézz meg egy-két tippet ezzel kapcsolatban!

1. A színekkel és a formákkal is megismerkedhettek az autók segítségével. Olvasd el ebben a bejegyzésben!

<https://jatsszunk-egyutt.hu/jatekos-kozlekedes/>

2. Mozgásfejlesztő tippeket és közösen játszható játékötleket, sőt még nyomtatható szállítóleveleket is találsz [ide kattintva!](#)

<https://jatsszunk-egyutt.hu/jatekos-kozlekedes-mozgassal/>

3. Jó időben kint is játszhattok az autókkal, például [ilyen játékokat!](#)

<https://jatsszunk-egyutt.hu/jatsszunk-az-autokkal/>

4. Az autók segítségével akár még egy érdekes gondolkodtató játékot is készíthettek.

<https://jatsszunk-egyutt.hu/autos-kepkereso-jatek/>

Vers ötletek:

Nemes Nagy Ágnes: Piros autó

Piros autó nagyon szalad.

Piros autó, mint a pipacs.

Piros autó ipi-apacs!

Megláttam a rendszámodat.

Lackfi János: Kocsikázás

Ha beülünk a kocsiba,
lohol velünk a vén skoda.
Hogy majdnem lobog a hajunk,
hányi kell és rosszul vagyunk.

Ezért veszünk nagy levegőt,
az utat nézzük magunk előtt.
Mama is ezért osztogat,
nyalókákat meg cukrokat.

Ha meg a cukor elfogyott,
apát megkérjük s kanyarog.
jókorákat szlalomozunk,
sose fájdul meg a hasunk.

ÁLLATOKRÓL AZ ÓVODÁBAN

Az **állatok világnapja** szinte minden óvoda életében jelen van, jó alkalmat kínál, hogy a gyerekek megismerkedjenek az állatvilággal, az állatgondozás szabályaival, valamint játék és alkotás során szerezzenek új ismereteket és élményeket.

Nemcsak az állatok világnapján, de a hétköznapiakban sem szabadna elfeledkeznünk a bennünket körülvevő természetről, élőlényekről. A haszonelvűségnek sok állat esik áldozatul és a kedvtelési állattartás pedig nem mindig alapul a felelősségen. Magyarországon évente több százezer állat válik otthontalanná (megunás, érdektelenség miatt), a gyepmesteri telepeken az országban több tízezer állat kerül elpusztításra. Borzasztóan elkésérít a gondolat és a tény, ahogyan emberek az állatokkal bánnak. Az ember a környezetében található háziasított és vadállományt a mindennapi élete során széles körben használja. Annyira hozzájuk szoktunk, hogy egyre kevesebb szó esik az állati élet tiszteletéről, pedig az állatok felhasználásának az ember sokat köszönhet. Az állattartás a felelősségen kell, hogy alapuljon. Október 4- én, az Állatok Világnapján, és az év egészében éljünk úgy, hogy a természettel, környezetünkkel, az abban található más élőlényekkel való kapcsolatkor megtaláljuk a humánus normát. Hozzuk létre az élet tiszteletén alapuló állattartást, egy magasabb szintű környezeti kultúrát.

Mit tehetünk az óvodában?

- Beszéljessünk e nap fontosságáról, értelméről, a felelős állattartásról, az állatvédelem jelentőségéről, az állatok jogairól!
- Ismerkedjenek meg a háziállatokkal, amelyekről az emberek gondoskodnak (pl. kutya, macska, tehén, disznó stb), olyan ház körül élő állatokkal, amelyekről nem gondoskodnak emberek (pl. bogarak, legyek, szúnyogok, egerek, egyes madarak...) és a vadon élő állatokkal (erdőben, vízben, mezőn)
- Ismerkedjenek meg több állat kicsinyeivel!
- Az állatok hasznát tapasztalataik alapján ismerjék meg!
- Menjünk el a gyerekekkel állatkertbe, vadasparkba, ahol érdekes, egzotikus állatokkal ismerkedhetnek meg!
- Nézegessünk képeskönyveket, gyűjtsünk állatképeket, ezekből készítsünk tablót és puzzle- t!
- Ismerkedjünk meg a védett állat fogalmával!
- Beszéljessünk az állatorvos szerepéről az állatok életében!
- A gyerekek rajzolják le kedvenc állataikat! Hallgassanak állathangokat, próbálják meg felismerni, hogy melyik állat hangja lehet! Utánozzuk az állatok mozgását, mimikáját!
- Ismerkedjünk meg állatos mondókákkal, dalokkal, mesékkel, állatokhoz kapcsolódó játékokkal!

Mese ajánló:

A sárga kicsi kígyó (magyar népmese)

A csökönyös kiselefánt (afrikai népmese)

Tolsztoj: Az oroszlán és az egér

Macourek: Mese a vízilóról, aki félt az oltástól

Vers ajánló:

K. László Szilvia: A zebracsikó

Orbán Ottó: Krokodil

Pálfalvi Dorottya: A majom

Romhányi József: A teve fohásza

Verses mesék:

Tóth Anna: A cirkuszban

Tóth Anna: Állatkerti séta

Devecseri Gábor: Állatkerti útmutató

Ének ajánló:

Kis, kis kígyó...

Tekeredik a kígyó

Gryllus Vilmos: Sikló

Matematikai tapasztalatszerzés:

- Akváriumban kavicsok válogatása (nagysága, formája, sima/durva, könnyű/nehézb.)
- Hány kancsó vízzel tudjuk feltölteni az akváriumunkat?
- A halak formája, színe, mérete, számossága.
- A teknősök tengelyes szimmetriájú páncélzatának megfigyelése.
- Állatok méreteinek megfigyelése.
- Állatok képeinek rendszerezése.

- Párosítások- állatok lábnyomainak megfigyelése(kisebb/nagyobb)
-

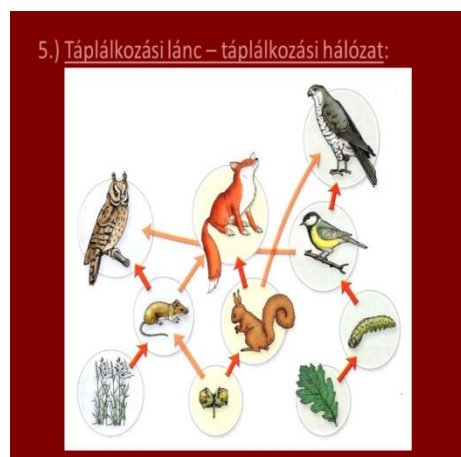
Kézimunka , vizuális tevékenység ötletek:

- Állatok készítése gyurmából, zöldségekből, gyümölcsökből, termésekből.

<https://www.nagyszuloklapja.hu/jatek-az-unokaval/3800/cuki-allatok-gyurmabol-20-allatos-gyurmafigura-elkeszítése-lepesrol-lepesre.html>

- „Megeszelek!”- tápláléklánc- kollázs készítése:

NÖVÉNYGONDOZÁS AZ ÓVODÁBAN

Kertészkedni örömteli és hasznos tevékenység. Szemléletváltást ad, visszaterel a természethez.

A kertészkedés fokozza a kreativitást, a természetben található fű, fa, virág inspirációt és anyagot ad alkotásokhoz. A kertészkedés főképpen szabadban végzett tevékenység, a gyerekek mozgásigényét is kielégíti.

A gyerekek és óvónők által végzett kerti nagytakarítás vagy kertzöldítés közösségi építő jellegű tevékenység. A kertészkedés fontos eszköze lehet a csapatépítésnek. A gyerekek jobban fognak vigyázni az általuk ültetett növényekre, mert az saját munkájuk eredménye.

A kertészkedésen keresztül az óvónők komplex ismereteket tudnak átadni a gyerekeknek, különböző területeken:

- Természetismeret: növény- és állatvilág, talajismeretek, vízhasznosítás.
- Matematika: megszámozzák a magokat, cserepeket, segítenek kimérni az ágyásokat, sorokat.
- Történelem: a növények származása vagy a növények történelmi eseményekhez való kapcsolódása, népek kultúrájának meghatározó növényei, zászlókon előforduló növénymotívumok.
- Irodalom: össze lehet kapcsolni a foglalkozásokat növényekről írt versek, énekek tanulásával vagy mesékkel.
- Földrajz: növények származása, éghajlati elterjedése.
- Fenntarthatóság: tudatosítsák az óvónők a gyerekekben, hogy kevesebb vagy hatékonyabb energiahasználattal ők maguk is hozzájárulnak a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez. Ne vásároljanak fölöslegesen – termeljenek zöldségeket, fűszereket, gyümölcsöket. Hasznosítsák újra a kidobásra szánt hulladékokat. Ha vásárolnak, azt lehetőleg helyi termelőknél tegyék. Ezzel a szemlélettel, kis lépésekkel a gyerekek és szüleik is hozzájárulhatnak a globális klímaváltozás mérsékléséhez.

Veteményeskert

A kis magoncokból, gumókból kinövő növények sok örömet okoznak a gyerekeknek. A magok kicsírázását, a palánták fejlődését nap mint nap kövessék figyelemmel. A kertben meg fognak jelenni katicabogarak, hernyók, giliszták, ezek is megfigyelésre adnak lehetőséget.

A veteményeskert legalább 7 foglalkozás megtartására ad lehetőséget:

1. talaj-előkészítés,
2. veteményezés (2 foglalkozás),
3. gyomlálás,
4. talajlazítás,
5. szüretelés (2 foglalkozás).

Szükséges anyagok, eszközök:

- Tavaszi kert: vetőmagok: borsó, retek, spenót. Zöldsaláta-, szamócapalánta, dughagyma.
- Nyári kert: paradicsom-, paprika-, bársonyvirág-, bazsalikompalánták. Cukkini-, sütőtökvetőmag – ezek csak akkor, ha van lehetőség a kert gondozására a nyár folyamán.
- Növénytartók: balkonládák, nagyméretű virágcserepek, újrahasznosított dézsák, ládák, autógumik, zsákok, erős szatyrok
- Virágföld vagy kerti földkeverék a konténeres kertészkedéshez

Helyszín, időpont: április elejétől júniusig, az óvoda hátsó udvari magas ágyásaiban és a fűszernövény falon.

Kivitelezés:

A veteményeskertet **több lépésben kell létrehozni** egy alkalommal legfeljebb 3-féle növényt ültessenek/vessenek. A nyári kert növényei május elején kerülnek az ágyásokba, ezeket is két-három foglalkozás keretében ültessék el.

Gondozás:

- **Locsolás:** A talajvíz tartalmának függvényében kell időzíteni. Locsolókannákkal pótolják a vizet, ne tömlővel. A gyerekek imádnak locsolni. Ne hagyják kiszáradni a földet, de ne is álljon a víz a talajon.
- **Talajlazítás:** kézi szerszámokkal történjen, ha a talaj betömörödik.
- **Karózás, kötözés:** paradicsom és paprika esetében.
- Ha a gyomnövények megjelennek, mutassák meg az óvónők a gyerekeknek, melyik a gyomnövény, és a gyerekekkel együtt **gyomlálják ki** az ágyásokat.
- **Szüretelés,** ha a termés beérett.

Benti növénygondozás

Az óvodában nem csak kint van lehetőség a növényekkel való foglalatosságra. Az év során több alkalommal a csoportszobában is figyelhetjük a növények növekedését.

- Vessünk Luca búzát!

- Ültessünk dughagymát cserépbe!

- Csíráztassunk babot!

Ének ajánló:

<https://www.youtube.com/watch?v=0MuQae5IPnl>

<https://www.youtube.com/watch?v=hzuQSCE3-7I>

<https://www.youtube.com/watch?v=rcRp2rUHi4M>

Vers ajánló:

Nemes Nagy Ágnes: Bors néni kertje

Fent, fent, legfelül,
ott, ahol a varjú ül,
a hetedik emeleten –
azon is túl? Igen, igen,
fent, fent, magasan, Bors néninek kertje van.

Benne három mályvatő,
kivirít a háztető,
Bors nénié három mályva,
rózsaszínű, lila, sárga,
hogyha hullik tarka hó,
az a mályváról való.

Hogyha pedig eső esik:
fent a mályvát öntözzetik.

Fazekas Anna: Saláta

Zöld saláta palántája
nő, ha eső esik rája.
De elázna, meg is fázna,
ha nem sütné napsugárka.
Zöld saláta szoknyájára
kényes, mint a király lánya.
Csipkés fodra nem lóg porba,
fejceskéjét fennen hordja.
Rokolyája, friss torzsája
nyuszié lesz vacsorára.

Mese ajánló:

Bálint Ágnes: Sárgadinnye, görögdinnye

Weckwerth: Nagymama ajándéka

https://www.youtube.com/watch?v=F3ytn3_HW7Y

<https://www.youtube.com/watch?v=sZinDggDbLQ>

KÜLÖNLEGES TÉMÁK A KÖRNYEZETI NEVELÉSBEN

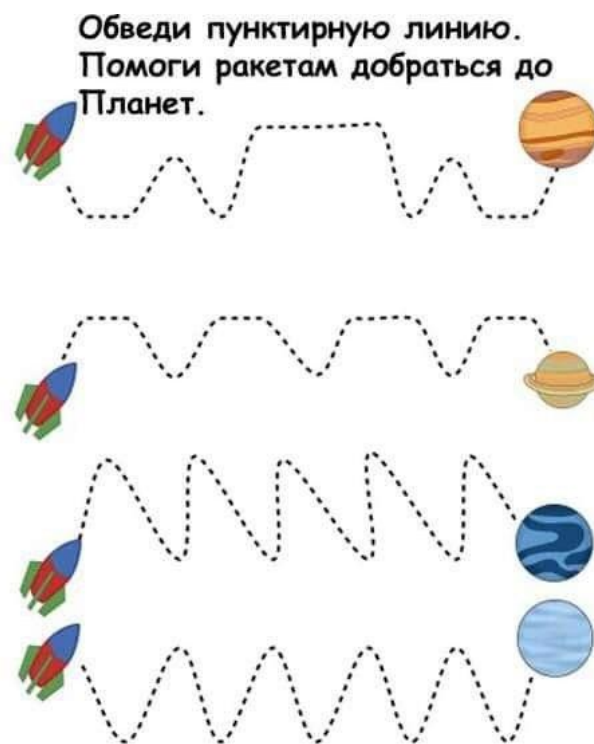
Bolygók a Naprendszerben

A Napot és a körülötte keringő bolygókat együtt Naprendszernek nevezzük. A Nap egy csillag, a Naprendszer pedig egy csillagrendszer. A Naprendszer 200-400 milliárd másik csillagrendszerrel együtt alkotja a Tejútrendszer nevű galaxist. Napunk a galaxis Orion nevű spirálján helyezkedik el. A csillagrendszerek felében egy csillag van, a maradék többes csillagrendszer, amelyben 2 vagy még több “nap” veti fényét a bolygókra. De maradjunk a mi kis Naprendszerünkönél! Ma 8 bolygót és 5 törpebolygót ismerünk (a Plútó 2006-tól már csak törpebolygónak számít)

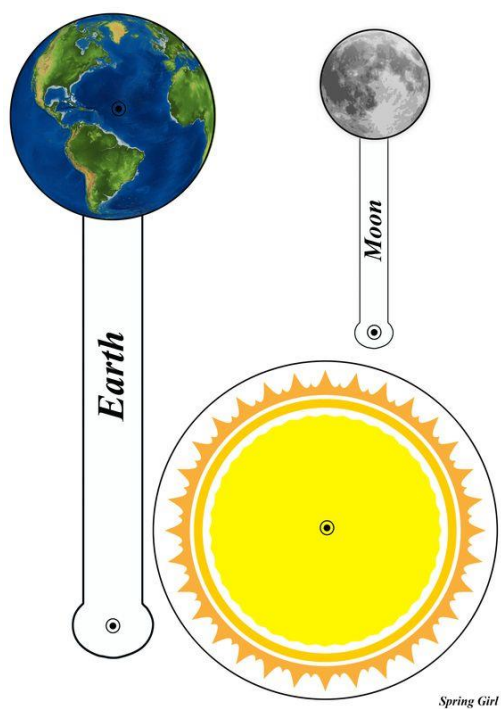

Merkúr, Vénusz, Föld, Mars, Ceres, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, Plútó, Haumea, Makemake, Eris
(a bolygók vastaggal, a törpebolygók vékonykal szedve)

Írás előkészítő feladatlap:

Ötletek vizuális tevékenységre:

Ének ötlet:

Csillagok, csillagok... (magyar népdal)

Vers ötlet:

Földi Erzsébet

Űrberajzoló

Tekeredik egy csiga,
közepében napcsoda.
Körbe kilenc kerge bolygó,
naprendszerben forgolódó!

Üstökösök szelik kasul,
nincsen benne fölül-alul,
meteorok záporoznak,
holdak szédült táncot roznak!

SÉTÁK, KIRÁNDULÁSOK SZEREPE AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

A külső világ tevékeny megismerésénél igénybe kell vennünk a természeti és társadalmi környezetet, melyek megfigyelésére kiváló alkalom a séta vagy a kirándulás. Ezek azért is jók, mert a közvetlen megfigyelés és tapasztalatszerzés lehetőségét adják, valamint környezetvédelmi ismeretekkel és tevékenységekkel formálják a helyes magatartást és az ökológiai szemléletet, közben pedig nevelési feladatok valósulnak meg: testi nevelés, értelmi nevelés, esztétikai nevelés, erkölcsi nevelés.

A sétákat és kirándulásokat olyan helyszínekre szervezzük, ahol jól megfigyelhetők a természet változásai és az élő és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások. A múzeumlátogatások tartalmi, módszertani megtervezése is szintén fontos, hiszen a gyermekek környezeti nevelésében ezek is jelentős helyszínek lehetnek.

A sétát csoportosíthatjuk:

Didaktikai szempontok szerint: előzetes, új ismeret nyújtását megelőző, témanyitó séták (nagy a motiváló erejük), az új ismeret feldolgozását elősegítő séta (pl. a zöldségek megismertetésekor elmegyünk a piacra), az új ismeretek feldolgozását bezáró, témazáró séta (itt az ismeretek rendszerezése, összegzése, ismételése történik meg)

Téma szerint: természetet megismerő séták (erdő, állatkert, vadaspark, múzeum), társadalmat megismerő séták (posta, rendelő)

Műveltségi területek szerint: specifikus: egy-egy területhez tartozó ismeretek komplex feldolgozása

A séták és a kirándulások szervezést igényelnek. Érdemes a séta helyszínét előre bejárni, hogy valóban ott vannak-e pl. azok a növények amiért oda megyünk a gyerekekkel. Kiderül az is, hogy mennyi idő kell a terület bejárásához. A kirándulásnak is vannak szabályai: tudnunk kell, hogy a gyerekeknek van-e valamilyen problémája (pl. klausztrofóbia) valamint fontos a környezetnek, időjárásnak megfelelő öltözk. Nejlonszatyorral nem kirándulunk! Bakancs hátizsák, nagyító stb.

minden, ami az utunkba akad, azt megnézzük, megvizsgáljuk: pl. hangyabolyt látunk, és megismerkedünk a hangyák életével. Kiránduláson jó a báb használat (pl. az ovis csoport kedvenc bábja). A báb észreveszi pl., ha valaki szemetel, hangoskodik, vagy ha valami új dolog kerül az utunkba, és felhívja a gyerekek figyelmét rá.

Helyszínek szerint:

Mesterséges helyszínek: múzeumok (mezőgazdasági, természettudományi, közlekedési stb.)

Planetárium, A csodák palotája. De szervezhetünk sétát, amikor a közlekedési eszközöket vagy a közlekedési szabályokat figyelhetjük meg.

Természetes helyszínek: Egy helyet válasszunk ki az óvodához közel és azt évszakonként látogassuk. A gyerekek megfigyelhetik a változásokat, az emberi beavatkozásokat.

ŐSZI MEGFIGYELÉSEK:

időjárási jelenségek megfigyelése (pl. köd, harmat, dér, hulló falevél, avar stb.)

időjárási elemek megfigyelése (napsugár, hőmérséklet, csapadék, szél)

felhőformák megfigyelése (kreativitás fejlesztése)

termések gyűjtögetése (mindent gyűjtünk, amit a természet elenged: falevél, tobozok stb.)

fakéreg vizsgálata: a zuzmók a levegő tisztaságát mutatják (zuzmótérkép)

ökörnyál megfigyelése: a pókok közlekedőszála

költöző madarak megfigyelése (golyák: a hőmérséklet változása miatt költöznek)

őszi időjárás hatása a közlekedésre: pl. köd -> balesetvédelem

őszi gyümölcsök (szőlőszüret, almaszedés, dióverés, szörp és lekvárkészítés)

kertészkedés az óvoda kertjében (pl. a gumós növények hagymáit felszedni)

földigiliszta hasznosságának bemutatása éti csiga mozgásának megfigyelése (üvegre tesszük: nyálkát húz, ha csöndben vagyunk hallani lehet ahogy eszik)

természbábok készítése levélerezet készítése, preparálása (lassan kell főzni a levelet, amíg a levélerről lejön a levél)

TÉLI MEGFIGYELÉSEK:

időjárási jelenségek megfigyelése: fagy, zúzmara, dér, hó, havas és ónos eső, és ezek hatása a közlekedésre

időjárási elemek megfigyelése: napsugár, csapadék, hőmérséklet, szél, a nappalok rövidülése (világítás kell már a szobában)

a növényi test megfigyelése: a fák elvesztették a lombjukat, felismerhetjük- őket levél nélkül, csak a fakéreg és szín alapján

állatok megfigyelése (tollazat, bunda), nyomolvasás a hóban, saját nyomok készítése
hótisztaság vizsgálata

madáretetés: köles, napraforgó, alma, répa, dió, madáritató. Nem szabad a madarakat kenyérbéllel etetni!!!

a víz halmazállapotának megfigyelése, víztisztaság hókristályok megfigyelése

TAVASZI MEGFIGYELÉSEK:

időjárás fény-árnyék szél: sárkányeregetés

a tavasz első virágai

a folyó sodrásának és a tisztaságának megfigyelése: zavaros-e, van-e szaga, van-e mechanikai szennyeződés rajta, milyen az élővilága

békapete átalakulásának megfigyelése

költöző madarak fészekrakása, etetése

madarak táplálkozása

szivárvány megfigyelése eső után

veteményeskert kialakítása, kertészkedés

NYÁRI MEGFIGYELÉSEK:

időjárási elemek megfigyelése

zöldségek, gyümölcsök betakarítása, vitamintál, szendvics, saláta

nyári kerti munkálatok gyógynövények gyűjtése

legelő állatok megfigyelése

katica táplálkozásának megfigyelése (levéltetveket eszik)

MÁS NÉPEK KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSI LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN

A multikulturális vagy más szóval interkulturális nevelés minden olyan pedagógiai kezdeményezést jelent, mely több kultúra együttélését hivatott elősegíteni. Szerepe az, hogy minden kultúrának lehetővé tegye megfelelő nevelő tevékenységeken keresztül a saját kulturális értékeit és sajátosságait megőrzését.

Miért jó, ha a multikulturális nevelés megjelenik az óvodában? Egyrészt nyitottságra, toleranciára nevel, hiszen azzal, hogy gyermekeink megismerkednek más kultúrákkal, csökkenthetőek az előítéletek, ennek köszönhetően pedig kialakul az együttműködés képessége. Ezen kívül gyermekeink számára a kultúrák egyenértékűségét közvetíti, azt sugallja, hogy a számára ismeretlen kulturális szokás nem rossz, csak más. Az interkulturális nevelés társadalmunk hétköznapijaiból, életéből indul ki és az idegen gyermekkel szembeni kapcsolat áll az előtérben. Az a fontos, hogy hogyan látja az egyik gyermek a másik gyermeket, azt, hogy mi az, ami megkülönbözteti tőle, és mi az, ami összeköti vele. Az interkulturális nevelés egyfajta tartás, viszonyulás, viselkedés.

Az interkulturális megközelítés nemcsak az előítélet-mentesítésről, elfogadásról szól, hanem önmagában is pozitív. A felmerülő nehézségeket, az első ránézésre problémának tűnő részleteket is értéként kezeli. A kétnyelvű gyermekekkel való foglalkozás során, a nyelvi nevelésben nem csak azt a pedagógiai nehézséget kell látni, hogy nehezebb egyidejűleg két nyelvet tanulnia, hanem érdemes a pozitívummal kezdeni: egy kétnyelvű / idegen kultúrájú gyermek elsősorban többletet, pluszt hordoz, amit nem leépíteni, hanem megtartani kell, és erre a különleges ,dupla' vázra építeni a teljes nevelést. Egy másik kultúrából érkező gyermek tehát nemcsak nehézségeket, kontrasztokat, hanem értéktöbbletet is hordoz, és ez végső soron a többségi közösség számára jelent profitot. A kisebbségi csoportok szempontjából vizsgálva segíti az adott közösségbe való beilleszkedést, szerencsés esetben nem érzik magányosnak és gyökereitől elszakadtnak magukat ezek a gyermekek. Ha bemutatjuk az adott kisebbséghez tartozó gyermek kultúráját, személyes büszkeségüket erősíthetjük azzal, hogy az adott közösség más tagjai megismerik az ő saját kultúráját. A legfontosabb azonban talán mégis az, hogy a multikulturális nevelés pozitív emberi

kapcsolatok kialakulását segítheti elő a különböző etnikai, faji, vagy vallásos személyiségek között.

Játékból utazzunk el valahová! Pörgessük meg a földgömböt vagy nyissuk ki találomra az atlaszt és keressünk egy helyet, ahová megyünk. Induljunk el egy képzeletbeli utazásra, látogassunk el különböző földrészekre, nevezzük meg mindazt, amit a különböző kultúrákról tudunk. Vegyünk elő enciklopédiát és ismerkedjünk az országgal: kik laknak ott, hogy beszélnek, milyen a viseletük, a zenéjük, az ételeik, a szokásaik stb.? Tervezzük meg együtt az utat: mivel utazunk oda, milyen ruhákat vigyünk, milyen állatokat láthatunk ott, kivel utazunk, mit csinálhatunk ott? A beszélgetések alkalmával átadhatjuk nekik a különböző kultúrákról szóló ismereteinket, megismerkedhetnek a más nemzetiségű gyermekek nemzeti hagyományaival, szokásaival és öltözkéivel is.

KÖRNYEZETTUDATOSSÁG LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN

A környezettudatosság lényege, hogy igyekszünk olyan életmódot folytatni, amely tekintettel van környezetünkre, óvja, védi a föld természeti kincseit. **A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.** A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Azt gondolom, jobb minél előbb elkezdeni megismertetni a gyerekekkel a környezettudatosság alapfogalmait, a mi felelősségünk környezettudatos gondolkodásmód átadása, megtanítása. A játékos tanulás ereje felbecsülhetetlen és hatékonysága semmi más tanulási formához nem hasonlítható. Hiszen a környezettudatosságra nevelésnek az a célja, hogy a gyerekeket megtanítsa a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát

életre. Az ember és környezete egységes rendszert alkot, fontos az ökológiai szemlélet, gondolkodásmód alakítása. Célunkat csak a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékmegőrző magatartással érhetjük el. A környezettudatos életvitel megalapozásához szükséges szokás- és viselkedésformák kialakítása napjaink fő feladata.

- **Csoportok kialakítása**
 - növényápolás, esetleg állatgondozás
 - természetsarok kialakítása
- **Kiskert kialakítása**
 - minden csoportnak saját kert rész kialakítása
 - növénygondozás, növény fejlődésének nyomon követése
 - sziklakert építése
- **Komposztáló létrehozása-lehullott falevelek ebbe gyűjtése**
- **Szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékok újra hasznosítása**
- **Takarékossági tevékenységek** – víz, energia, papír (takarékoskodunk a vízzel a kézmosásnál, lehetőségek szerint a természetes fényben élünk és takarékoskodunk az árammal – a helyiségek elhagyásakor lekapcsoljuk a villanyt, kevesebb papírt használunk)
- **Környezeti programokban, versenyeken való részvétel**
 - műanyag palack zsugorítása
 - italos karton gyűjtése
 - papírgyűjtés (rontott, újság) szelektíven
 - elemgyűjtő versenyen való részvétel
- **Kirándulások szervezése a természetbe, látogatások szervezése az épített környezetünkbe** (pl: Rendőrmúzeum, Tűzoltóság, Parlament, piac, stb.)
- **Természet-és környezetvédelem:** beépítve a csoport tevékenységrendszerébe
 - **Zöld jeles napok** megtartása - Állatok világnapja, Víz Világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja, Környezetvédelmi Világnap
 - **Környezeti jeles napok** megtartása - Takarítás Világnapja, Autómentes nap, „Ne vásárolj semmit” nap
- **A környezeti nevelés** szorosan összefonódik az **egészséges életmódra neveléssel**. Ezt az alábbi tevékenységekkel valósítjuk meg:
 - zöldség-és gyümölcsfogyasztás naponta
 - egészségnap rendezvény – ételbemutató, kóstoló
- **Madárbarát program**
 - Madáretető, madárodú elhelyezése az udvaron
 - Óvodai benti programok és kinti kirándulásos programok (megfigyelések, etetések, gyűrűzések stb.)
- **Dohányfüst mentes óvodai programok szervezése**

VIZSGÁLÓDÁSOK AZ ÓVODÁBAN

Szivárvány-színű növények

Amire szükség lesz: 4 bögre víz, 4 féle ételfesték, fehér színű virág vagy káposztalevelek

A 4 féle színezőt keverd el külön-külön a 4 bögre vízben. Helyezz mindegyikbe egy szál fehér virágot, vagy egy-egy káposztalevelet. Pár óra alatt magukba szívják a festéket és átszíneződnek!

Ha még hihetlenebb látványt szeretnétek elérni, használjatok csak egyetlen szál virágot - például egy rózsát. A 4 féle színezett vizet kis csészékbe öntsétek, a rózsza szárát pedig vágjátok szét úgy,

hogy az alja 4 irányba ágazzon el. Így állítsátok fel a virágot, hogy a 4 szárvég külön-külön csészében helyezkedjen el.

Tűzálló lufi

Amire szükség lesz: 2 db lufi, víz, gyertya

Fújjátok fel az egyik lufit, majd tartsátok a gyertya lángja fölé néhány centivel, hogy láthassák a gyerekek, milyen hamar kidurran, ha erős hőhatás éri. A másik lufit engedjétek tele vízzel, majd így tartsátok a láng fölé. A víznek köszönhetően hőállóvá válik, nem fog kidurranni!

Rejtélyes árnyék

Amire szükség lesz: gyufa, elemlámpa

Gyújtsatok meg egy gyufát, majd tartsátok pár centire a faltól. Világítsátok rá egy elemlámpával, és máris láthatjátok: csak a kéz és a gyufa árnyéka jelenik majd meg, hiszen a tűz átengedi a fényt, így nincs árnyéka. Logikus, de attól még szokatlan látvány lesz!

Lebegő tojás

Amire szükség lesz: 2 tojás, 2 bögre víz, 4-5 ek. só

Az első tojást helyezték el egy bögre tiszta vízben: láthatjátok, hogy lesüllyed az aljára (ha esetleg mégsem süllyedne le, akkor a kísérlet után dobjátok is ki, mivel már megromlott).

Szóval alap esetben a friss tojásnak le kell süllyednie a víz aljára. A másik bögrébe meleg vizet öntetek, majd oldjatok fel benne 4-5 ek. sót. Helyezték bele a tojást: ez már nem fog elmerülni, a víz tetején úszik majd. A sós víz sűrűsége nagyobb, mint a tojásé, ezért tartja fent a felszínen.

Ceruzák a zacskóban

Amire szükség lesz: két zacskó, ceruzák, víz

Az egyik zacskót szűrjétek át néhány ceruzával, majd öntsetek bele vizet. A ceruzák mellett ki fog belőle szivárogni.

Ezután vegyétek elő a másik zacskót, töltsétek meg vízzel, és csak ezután szűrjétek át a ceruzákkal. Ha ebben a sorrendben csináljátok, a víz a zacskóban marad, nem fog kifolyni.

Színes kristálynyalóka

Amire szükség lesz: 1 csésze víz, 3 csésze cukor, ételfesték, hurkapálcikák

Egy edénybe öntsük bele a vizet és a cukrot, majd kevergetés mellett felforraljuk, egészen addig, míg fel nem olvad a cukor. A hurkapálcák végét beáztatjuk, majd megforgatjuk sima cukorban. Előveszünk annyi poharat vagy befőttesüveget, ahány féle ételfestéketek van. Minden pohár aljára öntünk néhány csepp festéket, majd az összest feltöltjük a cukros vízzel. Ezután belelógatjuk a hurkapálcák cukros végét a poharakba, úgy, hogy ne érjenek hozzá a pohár aljához, se a széléhez. Ezt a pohár tetején keresztbe fektetett csipesszel könnyen meg lehet oldani. Ha ez mind kész, már csak türelemre van szükség és egy hűvösebb helyre: egy hétbe telik, míg kialakulnak a pálcika körül a kristályok. De a hosszú várakozás mindenképpen megéri!

Táncoló cseppek

Amire szükség lesz: sütőpor (vagy szódabikarbóna), olaj, ecet, festék (lehet ez meggylé, vörös káposztalé, ételfesték)

Egy pohár aljára beleöntjük a sütőport, vagy szódabikarbónát. A tetejére óvatosan ráöntjük az olajat. Egy kis tálkában pedig összekeverjük az ecetet a festékekkel. Az ecetbe azért kell festéket keverni, hogy látványos legyen a kísérletünk. Az ecetes festékből cseppentővel (szemcseppentőt a gyógyszerboltban 10-20 Ft-ért árulnak) kis cseppeket juttatunk az olajjal töltött pohárba. A cseppecskék lesüllyednek a pohár aljára, Az egész folyamat olyan, mintha táncolnának jókedvükben. Mivel az olajban nem oldódnak fel, gyönyörű kis cseppek maradnak.

Mi történt?

Az ecet az olajnál nagyobb sűrűségű, így kis gömbök formájában süllyedni kezd a pohár aljára. Amikor hozzáér a sütőporhoz, reakcióba lép vele, és közben szén-dioxid fejlődik. A szén-dioxid felemeli a cseppeket az olaj tetejéig. Itt a szén-dioxid távozik, az ecetcsepp pedig ismét süllyedni kezd.

Légpárnás CD-jármű

Amire szükség lesz: régi CD, sportpalack kupak, lufi, ragasztópisztoly

A kupakot a ragasszuk a CD közepére. Száradás után fújjunk fel egy lufit, majd húzzuk a kupakra, mi ilyenkor még lezártuk. Majd a kupak felhúzásával indult a jármű: a levegő kicsit megemeli a CD-t és úgy siklik, mint egy légpárnás jármű. A lufiból kiáramló levegő segítségével csökkenthető a súrlódás.

Szivárvány híd

Amire szükség lesz: ételfesték, víz, papír törülköző, 3 egyforma pohár

Vegyünk 3 egyforma poharat, kettőbe töltünk vizet, ami színezzünk meg. A poharakat állítsuk sorba, úgy, hogy az üres legyen középen. Papír törülközőt tekerjünk fel, majd tegyük az egyik végét a vizes, a másik végét az üres pohárba, ugyanígy járjunk el egy másik törülközővel. Csodálatos módon a színes víz “elindul” a törülközőn az üres pohár felé. Közben a színkeverést is megtanulhatjuk. A vándorlás addig tart, míg mindhárom pohárban egyforma mennyiségű víz nem lesz.

Vulkán

Amire szükség lesz: papír, festék, cellux, befőttesüveg (ne legyen túl magas), nagy tálca, szódabikarbóna, ecet, ételfesték

A papírt fessük be, középen lyukasszuk vágjuk ki és cellux-szal ragasszuk egy befőttesüvegre, majd 2 db A4-es lapból kialakítjuk a hegyet. A befőttesüvegbe teszünk 2-3 evőkanál szódabikarbónát és vörös ételszínezéket. Beleöntjük az üvegbe kb. 1 dl ecetet, kisebb adagokban. Ekkor “kitör” a vulkán és a “láva” lefolyik a hegy oldalán.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET MEGJELENÉSE AZ ÓVODÁBAN

Az épített környezet hétköznapijaink szerves része, hiszen településeken, épületekben, köztereken élünk, dolgozunk, tanulunk és szocializálódunk. Az általunk használt terek jelentős hatással vannak az életminőségünkre, a viselkedésünkre, az identitásunkra és a társas kapcsolatainkra, ugyanakkor ezeket a tereket mi magunk is aktívan alakítjuk a hétköznapi tevékenységeink során. Ennek ellenére alig szentelünk figyelmet a minket körülvevő környezetnek. Egyfajta statikus adottságként tekintünk rá, ami csupán keretet ad a mindennapjainknak. Így azonban elszalasztjuk

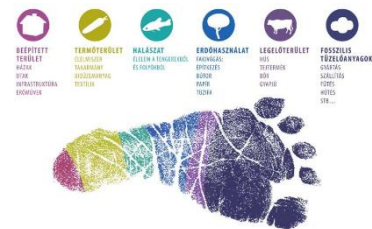
annak a lehetőségét, hogy tudatosan és felelősen használjuk és alakítsuk az épített környezetet, vagyis, hogy aktívan befolyásoljuk azt, hogyan érezzük magunkat, milyen terek vesznek minket körbe, és milyen kulturális lenyomatot hozunk létre a jövő generációk számára. Az épített környezet célja, hogy szorosabbá tegye a kapcsolatot az emberek és saját életterük között, hogy jobban tájékozódjunk a környezetükben, ismerjük annak sajátosságait, azonosuljanak vele, és hogy tudatosan és tevékenyen vegyünk részt annak formálásában.

Az épített környezettel kapcsolatos alapvető ismereteink jelentős részét a közvetlen környezetünkben, informális tanulással sajátítjuk el. A gyerekek már egészen kis korban tudatosan érzékelik, használják és értékelik az őket körülvevő fizikai környezetet. Az épített környezet felfedezése, használata és alakítása rendkívüli jelentőségű a szocializációs folyamatok és a kognitív fejlődés szempontjából. Ezért már a legkisebb korban is fontos az épített környezet iránti érzékenység, a térbeli tudatosság és a térbeli készségek fejlesztése – kockákkal, kuckókkal és komplex, játékos fejlesztő módszerekkel. A pedagógiai gyakorlat erre alapozva a lakó-, tanulókörnyezetben, illetve a településen a gyermekek által használt terekben szerzett tapasztalatok feldolgozására épít. Játékos megfigyelések, épületbejárások, séták, intézménylátogatások segíthetik az épített terek jellemzőinek és minőségének megismerését, a térben való tájékozódás és térészlelés fejlesztését. A konkrét terekben szerzett tapasztalatokat kiegészítik a plasztikai, téralkotó és tervező képességfejlesztő feladatok. A problémamegoldó feladatok, gyakorlatok hozzásegítik a gyermekeket, hogy számukra, és a közösség számára pozitív módon formálják környezetüket.

Az épített környezeti nevelés célja a fizikai környezettel kapcsolatos tudás átadása, az épített terekben megnyilvánuló kulturális és társadalmi értékek iránti figyelemfelkeltés, illetve a környezet alakításában való társadalmi részvétel elősegítése, valamint az, hogy a gyermekek megalapozott véleményt tudjanak formálni és döntéseket tudjanak hozni az épített környezetükkel kapcsolatban. E speciális pedagógiai terület célja tehát az érzékenyítés, a kritikus szemlélet és a véleményalkotás ösztönzése, ezért jellemzően nem kész válaszokra, hanem kérdésekkel, felvetésekkel és tapasztaláson, illetve kreatív problémamegoldáson alapuló feladatokra épít.

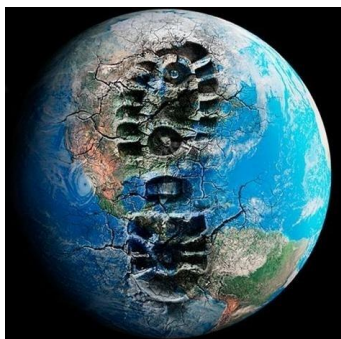
Az épített környezeti nevelés gyakorlata arra irányul, hogy tudatosítsa a személyes igényeket, térhasználati szokásokat, az építészeti minőség szempontjait, és az épített környezetet meghatározó bonyolult összefüggéseket és viszonyrendszereket. A városi terek folyamatosan változnak, alakulnak, de csak akkor tudjuk pozitívan formálni, ha ismerjük és értjük őket. Fontos,

hogy a gyermekek kis koruktól kezdve megtapasztalják, hogy ők is alakítják a közvetlen környezetüket, és megismerjenek olyan cselekvésformákat, amelyekkel pozitívan tudják alakítani magán-, és közösségi tereiket. Az óvoda, az óvoda udvara vagy csoportterem átalakítása, a kuckóépítés, veteményeskert kialakítása, vagy aktuális városfejlesztési folyamatokba való bekapcsolódás jó példák lehetnek az aktív részvétel megtapasztalására.

MIT JELENT AZ ÖKOLÓGIAI LÁBNYOM?

A Földön minden élőlény hagy valami nyomot maga után. Gondoljunk a dinoszauruszok csontjaira vagy az ősember csontmaradványaira. Vajon mi is hagyunk maradandó nyomokat magunk után? Most nem a tudósok könyveire, a különleges épületekre vagy a nagy találmányokra gondolok. Nyomot hagy a Földön az a müzli, amit megeszünk, az, hogy nyaralni megy a család, a kedvenc együttesünk CD-je, a zsömlénk zacskója, a cicánk ételének doboza, vagy az, ha sokáig nézzük este a TV-t.

Ilyen **ökológiai lábnyomot** hagysz te is magad után, de van lábnyoma a családnak, az iskolai osztálynak, a városnak, és a Föld összes lakójának is. Ezek a nyomok persze szinte soha nem láthatók, sokszor csak a következményeit tapasztalhatjuk. Mi a szüleink, nagyszüleink nyomaiban lépkedünk, de közben mi is hagyunk nyomokat magunk után. Ezek a nyomok úgy viselkednek, mint a friss hóban hagyott nyomaink, ha elkezd melegedni az idő. Egyre nagyobbak és nagyobbak lesznek, a végén már azt gondolhatjuk, hogy óriás járt a kertünkben. Azokat a „lábnyomokat”, amiket a földi környezetünkön hagyunk, mostanában úgy nevezik, hogy **ökológiai lábnyom**. Az ökológiai lábnyom olyan számítási módszer, ami megmutatja, hogy a lakosság bizonyos részének (ami lehet egy ember vagy egy egész ország is) mennyi ivóvízre, termőföldre, és tengervízre van szüksége ahhoz, hogy önmagát el- és fenntartsa. Az **ökológiai lábnyom** kiszámítható egyes emberekre, csoportokra, régiókra, akár országokra is. Ez a mérőszám megmutatja, hogy milyen mértékben használjuk ki a **Föld erőforrásait**, és irányt ad a kormányoknak, környezetvédőknek. Ha ismerjük az ökológiai lábnyomunk méretét, akkor egy kis odafigyeléssel csökkenteni is tudjuk azt, és a gazdaságosabb életvitelre hívjuk fel a lakosság figyelmét.

Az ökológiai lábnyom az emberi fogyasztás sokféle kategóriájából tevődik össze. Ezeket különböző számításokkal átválthatjuk a források előállításához szükséges földterület nagyságára, amit már össze lehet hasonlítani mások hasonló lábnyomával.

A KÖRNYEZETI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

Mottó: "Ezt a földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön. "

<https://www.youtube.com/watch?v=A27dA0UVwF4>

A környezeti nevelés alapozza meg a gyerekek tapasztalatait, ami később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakul. A környezeti nevelés óvodáskorban kiemelt fontosságú, ekkor a leghatékonyabb elkezdni tudatosan a környezet védelmére való nevelést, mivel ebben a korban lehet elsajátítani a legkönnyebben a természet szeretetéhez szükséges alapvető emberi hozzáállást. Az óvodai nevelés a családi nevelés mellett a legalkalmasabb arra, hogy megkezdődjön a környezethez való pozitív viszony alapozása, alakítása. Olyan viselkedés mintákat közvetítünk, amelyek elsősorban az érzelmeiken keresztül hatnak a gyermekekre.

A környezeti nevelés

Célja:

- A gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése
- Az élő és élettelen környezet megismertetése, a természeti és társadalmi lakókörnyezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása
- A helyi sajátosságok felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megmutatása
- Sokrétű tevékenység biztosítása, melynek során átéli a gyermekek a felfedezés örömét, megismerik a környezet alakító munkájuk eredményét
- Viselkedésükben jelenjenek meg környezet-harmonikus jártasságok, készségek
- Közvetlen tapasztalataikon, érzelmi kötődésükön keresztül jussanak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez

- A gyermekek érdeklődésére, cselekvési vágyára, érzelmi vezéreltségére alapozva korszerű szokásrendszert, gondolkodásmódot és viselkedés-kultúrát alapozunk
- A környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával; vízzel, árammal való takarékoskodás)

Feladata:

- ☼ Az életkori sajátosságoknak, a helyi adottságoknak megfelelő műveltségterületek kidolgozása, sokféle tevékenység és élmény biztosítása
- ☼ A nevelési területek és tevékenységi formák komplexitásának biztosítása
- ☼ Konkrét cselekvésbe ágyazott összefüggéseket felfedeztetni – ökológiai szemléletmód alapozása, miszerint minden mindennel összefügg a természetben.
- ☼ Nekünk, óvodapedagógusoknak az a feladata, hogy lehetővé tegyünk a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat és ismeret szerzésére. Elsődleges számunkra az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő tevékenységen alapuló nevelés megvalósítása.
- ☼ A helyes óvodai életmód hatására kialakulnak azok a szokások, amelyek megalapozzák a környezetbarát életvitelt, amely példa a szülők és a közvetlen környezet számára is. Célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelmének fontosságát illetően.

